

SCI-CONF.COM.UA

MODERN DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCH DEVELOPMENT

**PROCEEDINGS OF XV INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
AUGUST 10-12, 2022**

**CHICAGO
2022**

MODERN DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCH DEVELOPMENT

Proceedings of XV International Scientific and Practical Conference

Chicago, USA

10-12 August 2022

Chicago, USA

2022

UDC 001.1

The 15th International scientific and practical conference “Modern directions of scientific research development” (August 10-12, 2022) BoScience Publisher, Chicago, USA. 2022. 482 p.

ISBN 978-1-73981-126-6

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Modern directions of scientific research development. Proceedings of the 15th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Chicago, USA. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-directions-of-scientific-research-development-10-12-08-2022-chikago-ssha-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: chicago@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 BoScience Publisher ®

©2022 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

BIOLOGICAL SCIENCES

1. **Вергелес Ю. І., Ковальова А. О., Рибалка І. О.** 11
РЕЗУЛЬТАТИ ЕКОТОКСИКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВМІСТУ НІТРАТІВ В ОВОЧЕВІЙ ПРОДУКЦІЇ ТОРГОВЕЛЬНИХ
МЕРЕЖ ВЕЛИКОГО МІСТА (НА ПРИКЛАДІ М. ХАРКІВ)

MEDICAL SCIENCES

2. **Bobrova V. I., Bobrov B. G.** 16
MODERN OPINION ON THE DEVELOPMENT OF EOSINOPHILIC
GASTRITIS IN CHILDREN
3. **Iliadi-Tulbure Corina, Cospormac Viorica, Dobrianskyi V., Marchuk O.** 23
IMPACT OF PREGNANCY ON CLINICAL FEATURES AND
LABORATORY INDICATORS IN SARS-COV-2 INFECTION
4. **Fik V. B.** 26
STRUCTURAL AND MORPHOMETRIC REORGANIZATION OF
THE HEMOMICROVESSELS OF THE GUMS OF RATS AGAINST
THE BACKGROUND OF CHRONIC OPIOID EXPOSURE
5. **Kozyk M., Strubchevska K., Pogorila I. O.** 31
LYMPHOCYTIC COLITIS AFTER SARS – CoV – 2 INFECTION
6. **Strubchevska K., Kozyk M., Pogorila I. O.** 34
THE ROLE OF HELICOBACTER PYLORI IN DISRUPTION OF
THE INTEGRAL PROTEINS OF GASTRIC AND INTESTINAL
EPITHELIUM
7. **Деркач С. А., Городницька Н. І., Романова О. А., Габишева Л. С.** 37
ВПЛИВ ФОТОІНАКТИВОВАНОЇ СИНЬОГНІЙНОЇ ВАКЦИНИ
НА АДАПТИВНИЙ ІМУНІТЕТ (ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ)
8. **Донченко А. И., Малецкий В. В.** 44
ПРИМЕНЕНИЕ СИСТЕМЫ ДОНЧЕНКО В СОВРЕМЕННОЙ
ДИЕТОЛОГИИ
9. **Кравченко Т. Ю., Копійка Г. К., Васильченко Л. В., Папінко Р. М., Лотиш Н. Г., Зарецька В. В.** 51
ПРОТИДІЯ НАСИЛЬСТВУ В СІМ'Ї – ПРОБЛЕМА
СЬОГОДЕННЯ
10. **Шапаренко О. В., Кузьминська А. В., Чаплигіна Д. І.** 54
ТЕРАПЕВТИЧНА СТРАТЕГІЯ ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ З
ТРИВАЛОЮ ЕСЕНЦІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ З
КОМОРБІДНИМ ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ 2-ГО ТИПУ ТА
ОЖИРІННЯМ
11. **Шевченко О. О., Левон М. М., Назар П. С., Левон В. Ф.** 57
РІЗНОВИДИ КЛІТИН МЕЗЕНХІМИ ТА ЇХ
ЦИТОДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗА ДАНИМИ

УЛЬТРАСТРУКТУРНОГО АНАЛІЗУ В ПРЕНАТАЛЬНОМУ
ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ

PHARMACEUTICAL SCIENCES

12. *Pazyniuk A. Yu., Kliuiko A. A.* 62
THE IMPACT OF PHARMACEUTICAL INDUSTRY ON MODERN
LIFE

CHEMICAL SCIENCES

13. *Козуб П. А., Мірошніченко Н. М., Лук'янова В. А., Козуб С. М.,
Мігунов В. Л.* 65
ВИКОРИСТАННЯ ВЕКТОРНОГО ПІДХОДУ ДЛЯ
БАЛАНСУВАННЯ ХІМІЧНИХ РІВНЯНЬ

TECHNICAL SCIENCES

14. *Avdieieva L., Turchina T., Makarenko A.* 74
STUDY OF THE INFLUENCE OF GLUCOSE AS A STRUCTURING
ADDITIVE ON THE KINETICS OF DRYING OF LECITHIN
AQUEOUS SOLUTIONS
15. *Geldimyradov A. G., Deryaev A. R.* 81
EXPERIENCE OF DRILLING WELLS FOR FIELD
DEVELOPMENT BY DUAL COMPLETION OPERATION
16. *Rachenko Ye., Dotsenko N.* 87
ARTIFICIAL INTELLIGENCE USE IN AEROSPACE
COMMUNICATIONS TEAM BUILDING
17. *Sakhnenko M. D., Karakurkchi H. V., Korohodska A. M.,
Yermolenko I. Yu., Maiba M. V., Indykov S. M.* 91
HETEROOXIDE COMPOSITES FOR PHOTOCATALYTIC
DISINTEGRATION OF TOXICANTS: SYNTHESIS AND
APPLICATION
18. *Гончар Ю. М.* 98
ТЕХНОЛОГІЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ НАПОЇВ НА ОСНОВІ
ВТОРИННОЇ МОЛОЧНОЇ СИРОВИНИ
19. *Псахис Б. И., Псахис И. Б.* 103
ПУТИ ОЧИСТКИ ПИТЬЕВОЙ ВОДЫ
20. *Романишин І. М., Семак П. М., Семак С. І.* 109
КОНСТРУКТИВНІ МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ АКУСТИЧНИХ
ВЛАСТИВОСТЕЙ ПРИПОВЕРХНЕВИХ ШАРІВ МАТЕРІАЛУ
21. *Склярєнко Є. В., Воробйов Л. Й.* 119
ТЕХНОЛОГІЯ ЗНЕШКОДЖЕННЯ ШАХТНОГО МЕТАНУ
22. *Човнюк Ю. В., Кравчук В. Т., Чередніченко П. П.* 123
АНАЛІЗ ВЗАЄМОДІЇ КІНЦЕВОМІРНИХ ПОВЕРХНЕВИХ
ВІБРОДЖЕРЕЛ З УЩІЛЬНЮВАНИМ ЛІНІЙНО-
В'ЯЗКОПРУЖНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ. І.

23. **Човнюк Ю. В., Кравчук В. Т., Чередніченко П. П.** 137
 АНАЛІЗ ВЗАЄМОДІЇ КІНЦЕВОМІРНИХ ПОВЕРХНЕВИХ
 ВІБРОДЖЕРЕЛ З УЩІЛЬНЮВАНИМ ЛІНІЙНО-
 В'ЯЗКОПРУЖНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ. II.

PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES

24. **Hryhorieva L. O.** 148
 CAD SIMULATION OF CONSOLE PIEZOELECTRIC ENERGY
 HARVESTERS

GEOLOGICAL AND MINERALOGICAL SCIENCES

25. **Матухно В. В., Шевчук О. Р., Усачов Д. В., Степанчук С. О.,
 Поліщук Д. В.** 154
 ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ОЦІНКА ПРИДАТНОСТІ ВОДНИХ
 РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ
 МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

PEDAGOGICAL SCIENCES

26. **Semenenko S. B., Tymofiychuk I. R., Slobodian K. V., Chernei N. Ya.,
 Rudan K. V.** 162
 THE ROLE OF INDEPENDENT WORK IN THE FORMATION OF A
 FUTURE MEDICAL SPECIALIST
27. **Андрєєва О. Ю.** 168
 ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ
28. **Атаманчук К. М.** 172
 ОСОБЛИВОСТІ І МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
 «ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ»
29. **Гагаріна Н. П.** 182
 МЕТОДИЧНІ СКЛАДОВІ STREAM-ОСВІТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ
 РОБОТИ З ДОШКІЛЬНИКАМИ
30. **Галущенко В. І., Милосердна О. С.** 187
 ВИКОРИСТАННЯ АДАПТОВАНИХ КОРЕКЦІЙНИХ
 ТЕХНОЛОГІЙ РОЗВИТКУ У РОБОТІ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО
 ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ
31. **Горєлова М. А.** 194
 ПРОВІДНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У
 ЗВО США
32. **Діденко Н. М.** 197
 ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
 УМІННЯ ЗДІЙСНЮВАТИ ДІЛОВЕ ЛИСТУВАННЯ
33. **Євтухова Т. А.** 201
 МЕДІАГРАМОТНИЙ УЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ –
 АКТУАЛЬНА УМОВА СЬОГОДЕННЯ
34. **Ігнатюк О. А.** 207
 МОДЕЛЬ ЦІЛЕЙ КОНТЕКСТНОГО СИСТЕМНОГО

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 011 «ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»

35. **Краснокутська Н. М., Молчанова Т. І.** 214
АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З ПРЕДМЕТУ ПРОФЕСІЙНОГО ЦИКЛУ «ТЕХНОЛОГІЯ ЛІКІВ»
36. **Крившенко Л. М., Северин Т. Р.** 218
УЧНІВСЬКЕ ЗАПИТАННЯ ЯК ОСНОВА ДІАЛОГОВОЇ
ВЗАЄМОДІЇ
37. **Кудзіновська І. П., Трофименко В. І.** 228
ЗАСТОСУВАННЯ СКРІНКАСТІВ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН
38. **Шевченко І. А.** 232
РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

39. **Жуга Н. О., Калініна Т. С.** 236
ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕРЦЕПЦІЇ У
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
40. **Русіна К. Г.** 243
ПСИХОЛОГІЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ
АСЕРТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ

ART

41. **Telizhenko N., Afonin V.** 250
MODERN PECULIARITIES OF THE CORPORATE STYLE
DEVELOPMENT
42. **Грінченко В. Г.** 253
ДВНАДЦЯТЬ НАЙКРАЩИХ КІНОФІЛЬМІВ ВСЕСВІТНЬОЇ
ВИСТАВКИ В БРЮССЕЛІ 1958 Р. – ВИПРОБУВАННЯ ЧАСОМ
43. **Меленишин Н. Б., Зінська А. В.** 264
ПРОБЛЕМА ВПЛИВУ БРОКАРУ І ШАРОВАРЩИНИ НА
УКРАЇНСЬКУ ВИШИВАНКУ
44. **Цуркан К. С.** 272
«РАНКИ В УКРАЇНІ» - СЕРІЯ ЖИВОПИСНИХ РОБІТ ТЕТЯНИ
КИЛІВНИК

HISTORICAL SCIENCES

45. **Капелюшний В. П., Чубата М. В.** 278
ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ ТУРИЗМ: ВИСВІТЛЕННЯ
НАУКОВЦЯМИ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ
ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

46. **Чмихало Г. Г., Понамарчук Е. Л.** 287
УЧАСТЬ ЕТНІЧНИХ УКРАЇНЦІВ В ПОДІЯХ КОРЕЙСЬКОЇ
ВІЙНИ 1950-1953 РОКІВ

LITERATURE

47. **Fomina L. V.** 294
THE GENRE PECULIARITIES OF KEATS' POEM "ENDYMION"
48. **Барабаш С. М., Бурко О. В.** 302
ГАЛЕРЕЯ ОБРАЗІВ АМЕРИКАНСЬКИХ ПРЕЗИДЕНТІВ У
ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ БОРИСА ТА МАРІЇ ГРІНЧЕНКІВ

POLITICAL SCIENCES

49. **Старикова Г. В.** 309
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ АКТИВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

PHILOLOGICAL SCIENCES

50. **Mytsan D.** 313
LEXICAL AND SEMANTIC ANALYSIS OF VOLODYMYR
ZELENSKYJ SPEECHES
51. **Богатько В. В., Ворона А. Л.** 318
СКЛАДНОПІДРЯДНІ РЕЧЕННЯ З ПІДРЯДНИМИ
ДЕТЕРМІНАНТНИМИ ЧАСТИНАМИ У ПРОЗОВОМУ ТЕКСТІ
ЄВГЕНА ГУЦАЛА
52. **Богатько В. В., Босак І. А.** 326
РОЗШИРЕННЯ КОМПОНЕНТНОГО СКЛАДУ ЯК СПОСІБ
ТРАНСФОРМАЦІЇ ФО В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ
ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ
53. **Бродська О. О., Левицька Л. Я.** 334
ОСНОВНІ ХУДОЖНІ МЕТОДИ ТА СТИЛІ АВСТРІЙСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРНОЇ ТРАДИЦІЇ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ
СТОЛІТТЯ
54. **Засуха М. О., Мельниченко Г. В.** 343
КОЛОРИСТИЧНА ЛЕКСИКА ЯК ЕКСПРЕСИВНО-
ВИРАЖАЛЬНИЙ ЗАСІБ У НОВЕЛАХ Е. А. ПО

PHILOSOPHICAL SCIENCES

55. **Воронаєва Т. С., Авер'янова Н. М.** 349
ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА СТРАТЕГІЇ «РОЗУМНОЇ СИЛИ»
В РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ НЕОІМПЕРСЬКІЙ ВІЙНІ
56. **Саух П. Ю.** 359
ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ
57. **Щербай І. Р.** 364
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЮДСЬКОЇ

ECONOMIC SCIENCES

58. **Mykhailyk D. P., Tsviliy S. M., Gurova D. D., Zhuravlova S. M., Kuklina T. S.** 368
ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНІЗМІВ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ЗЕД
59. **Ostrovska H., Ostrovskyy O.** 375
INTELLECTUAL POTENTIAL AND DIGITAL CAPITAL IN THE ELECTRONIC ECONOMY
60. **Боднар Р. О.** 381
ВПЛИВ ВІЙНИ НА РЕЛОКАЦІЮ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ 2022
61. **Юдіна Я. С., Гордієнко М. І.** 384
СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ В УКРАЇНІ
62. **Казакова В. І.** 391
ВОЄННІ (ВІЙСЬКОВІ) ОБЛІГАЦІЇ: ПОНЯТТЯ І ОСОБЛИВОСТІ РОЗМІЩЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
63. **Мельнікова Ю. І.** 398
ЛОГІСТИЧНИЙ КЛАСТЕР ЯК ІНСТРУМЕНТ АКТИВІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ
64. **Орловська О. В.** 403
ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ У ЗАЛІЗНИЧНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ
65. **Письменна О. Б., Мірошніченко І. В.** 407
ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА - НАПРЯМ ЗБІЛЬШЕННЯ ДОХОДНОСТІ ДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ
66. **Ткаліч Т. І.** 411
НЕРІВНІСТЬ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В ЕПОХУ АНТРОПОЦЕНУ ЯК ФАКТОР ЗУБОЖІННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ
67. **Харченко Т. О.** 420
ТРАНСФОРМАЦІЯ ВЕКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
68. **Чаркіна Т. Ю., Ващенко О. М.** 426
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ РИНКУ
69. **Шаповалов Є. О.** 430
СТАН ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА ПЕРШЕ ПІВРІЧЧЯ 2022 РОКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

LEGAL SCIENCES

70.	<i>Babetska I.</i>
INTERNATIONAL LEGAL ACTS IN THE FIELD OF PROTECTION
OF COPYRIGHT AND RELATED RIGHTS	437
71.	<i>Ананійчук Б. О., Кіяниця В. М.</i>
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПРОЦЕСУАЛЬНИМ
ПОРЯДКОМ ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ ПІД ЧАС
КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ В УКРАЇНІ	448
72.	<i>Ковтун О. І.</i>
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ ЯКІ ПОРУШУЮТЬ
ПРАВО ГРОМАДЯН НА СВОБОДУ РЕЛІГІЙНИХ ПЕРЕКОНАНЬ
(СТ.СТ. 178, 179, 180 КК УКРАЇНИ)	454
73.	<i>Паславська О. Я., Сузанський І. В.</i>
ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ
ВЛАДИ	461
74.	<i>Сарахман Ю. Б.</i>
ПРАВОВА ПРИРОДА ДІЯЛЬНОСТІ ЦІЛЬОВИХ
ПОЗАБЮДЖЕТНИХ ДЕРЖАВНИХ ФОНДІВ	467
75.	<i>Старушко О., Фоміченко Д., Карповський С. В.</i>
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ
НАРКОЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ	477
76.	<i>Сторожук І. О., Ведєрніков Ю. А.</i>
СПЕЦИФІКА ЗРАЗКОВИХ СПРАВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ
АГРЕСІЇ РОСІЇ В УКРАЇНІ	481

**ГАЛЕРЕЯ ОБРАЗІВ АМЕРИКАНСЬКИХ ПРЕЗИДЕНТІВ У ТВОРЧІЙ
СПАДЩИНІ БОРИСА ТА МАРІЇ ГРІНЧЕНКІВ**

Барабаш Світлана Миколаївна,

к. філол. н., доцент,
доцент кафедри мовної підготовки,
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця,
м. Київ, Україна,

Бурко Ольга Василівна,

к. пед. н., викладач відділу доуніверситетської підготовки,
Державний податковий університет,
смт. Немішаєве, Україна

Анотація. У статті розглянуто спадщину Б. Грінченка та Марії Загірньої в контексті їх бачення життя та діяльності визначних постатей національно-визвольного руху в США з метою пробудження в українців національної свідомості. Нами внесено уточнення авторства твору Б. Грінченка. Виявлено уривок із оповідання «Боротьба англійських колоній американських за волю» (1905), здогадно, вилучений цензурою.

Ключові слова: спадщина Бориса Грінченка та Марії Загірньої, діяльність героїв національно-визвольного руху в США, національна свідомість українців, оповідання, рецензія, колекція брошур, біографічна стаття, товариство «Просвіта» у Києві.

Нинішня політична ситуація в Україні, пов'язана із вторгненням росії та її дій як країни-агресора, спрямованих на знищення демократії, культурних, загальнолюдських цінностей, привернула увагу всього світу до нашої держави. Відбувається потужний інтерес до культури України, її взаємодії з іншими народами. Президент Володимир Зеленський неодноразово у своїх зверненнях наголошував на прогресивних взаємозв'язках нашої держави із народами всього світу, на спільності історичного розвитку та прагненні до

культурницьких, демократичних засад існування, заснованих на найвищих принципах моралі.

У своєму дослідженні ставимо на меті розглянути колекцію брошур та біографічну статтю Б. Грінченка та Марії Загірньої в контексті їх бачення життя та діяльності героїв національно-визвольного руху в США з метою пробудження в українців національної свідомості. Вносимо уточнення авторства твору Б. Грінченка.

Спостерігаємо інтерес науковців до теми очільників боротьби американського народу проти рабства у спадщині Б. Грінченка та Марії Загірньої. Великий Просвітник зізнався наприкінці свого життя, що такий твір «...піднімає духа вгору принадною картиною боротьби за ідеал» [1, с. 233]. Дослідник Ігор Чорновол виявив одну з причин зацікавлення подружжя Грінченків Сполученими Штатами Америки на зламі XIX – XX століть: «практичне застосування в США доктрин лібералізму та націоналізму» [2, с. 182]. Науковець Михайло Лашко конкретизував тезу, з'ясувавши вклад просвітянки Марії Загірньої у розкриття проблеми: «Вважаємо, що, розповідаючи про життя та діяльність героїв національно-визвольного руху в США, М. Грінченко намагалася пробудити в українців їхню історичну самосвідомість, ставлячи Сполучені Штати Америки за приклад» [3, с. 49]. Грінченкознавиця Антоніна Мовчун стверджує, що Грінченки звернулися до славнозвісних постатей (Джона Броуна, Джорджа Вашингтона, Джемса Гарфільда, Авраама Лінкольна) не випадково. Борис Грінченко вважав «випуск книг, у яких відтворена ... правдива історія... демократичних країн одним із найважливіших завдань книговидання» [4, с. 27].

Під псевдонімом В. Чайченко львівська «Зоря» опублікувала розвідку «Джон Бровн, перший борець за визволення американських невольників». Бібліотека «Просвіти» у Львові випустила брошуру із зазначенням псевдоніма автора: «Два славні мужі. Іван Гутенберг. Джемс Гарфільд. Написав Василь Чайченко» (1890) у перевиданні – «Хто робить, той і має. Оповідання про Джемса Гарфільда» (1903). У статті «Образ Америки у виданнях "Просвіти"»

Ігор Чорновол помилково назвав його Василем Грінченком: «1890 р. львівська "Просвіта" видала текст киянина Василя Грінченка про вбитого 1881 р. президента США Джеймса Гарфільда» [2, с. 253]. Як бачимо, дослідник мимохіть створив новий псевдонім Борису Грінченку. Хоч свого часу львівські просвітяни справді просили автора обрати ще якийсь псевдонім, «...бо дехто на виділі "Просвіти" говорить так: праці д. Чайченка всі добрі, але ми не можемо друкувати все Чайченка», про що довідуємося зі спогадів Данила Пісочинця [5, с. 56]. Відтак письменник обрав інший шлях: перевидав у «Добродійному товаристві для видання корисних і дешевих книжок» (Санкт-Петербург). Критик В. Мировець [Володимир Дурдуківський] високо оцінив якість здійсненого видання, чисту й гарну мову, доступність його форми та ціни. Автор відзначив пізнавальне значення тексту: «...брошура д. Грінченка є чимось на зразок заклику до світла, до знання, до енергійної, наполегливої праці, до надії на себе, на свої сили» [6, с. 135]. Пафосність та деталізування окремих епізодів, на думку рецензента, не применшили вартості твору.

М. Грінченко під псевдонімом Марія Загірня також написала й опублікувала розвідки про американських президентів. Вона подала до товариства «Просвіта» у Львові твір – «Боротьба англійських колоній американських за волю (1905), у перевиданні київської «Просвіти» – «Як визволилися Північні Американські Штати» (1907).

Б. Грінченко популяризував видані народопросвітні книжки, про що стає відомо зі «Звіdomлення Товариства Просвіта у Києві». У розділі «Які після яких книжок треба читати» (1909) рекомендував читати з-поміж інших твір Марії Загірньої «Як визволилися Північні Американські Штати» [7, с. 182]. А. Мовчун зазначила, що внаслідок впровадження такої ідеї дванадцять брошур «Просвіти» було визнано владою небезпечними для громадського спокою. Серед них «Як визволилися Північні Американські штати» М. Загірньої. Водночас Великий Просвітник спонукав сучасників поширювати інформацію про народопросвітні видання в рецензіях. У колекції Марії Загірньої зберігся відгук В. Мировця. Він запропонував товариству «Просвіта» у Києві

перевидати цю книжку, аргументуючи тим, що «Зараз, коли так гостро стоять права визвольного руху, ця книжка може стати в великій пригоді» [8, с. 1]. Михайло Лашко, цитуючи рукопис рецензії, неправильно вказав номер одиниці зберігання. Потрібно: ІР НБУВ. Ф. 114. Од. зб. 44, а не спр. 49. Дослідник також не оприлюднив увесь її текст. Її автор, по-перше, відзначив, що Марія Загірня особливу увагу звертала на діяльність Вашингтона; по-друге, радив «виділити те, що говориться про Вашингтона, в окрему брошуру» [8, с. 1]. Письменниця частково врахувала рекомендації. Вона внесла зміни та доповнення до тексту й опублікувала під назвою «Як визволилися Північні Американські Штати» (1907) коштом товариства «Просвіта» у Києві. Наприклад, пропустила епізод убивства двох коней Вашингтона у битві біля французької твердині Дюкен, укладання статуту товариства, члени якого нічого не купували в англійських купців [9]. Марія Загірня у брошурі «Боротьба англійських кольоній американських за волю» (1905) назвала Вашингтона, першого президента США, іменем Юрій [10]. Пояснюємо помилку недостовірним перекладом. Але, перевидуючи текст, авторка усунула її.

Про знаного попередника читав у дитинстві майбутній президент, який скасував рабство навіки – Авраам Лінкольн. Спочатку він знайшов книгу про нього серед тих, що були в родині, а згодом заробив ще одну книгу в шкільного вчителя. Дід Лінкольна, який брав участь у війні з англійцями, часто розповідав йому про першого президента Джорджа Вашингтона. «І він [Авраам Лінкольн, – *Авт.*] запрягся собі, що все життя боротиметься, як зможе, проти великої кривди людям, проти рабства», – пише Марія Загірня в однойменному оповіданні [11, с. 29]. Критик Мехтод Павловський, аналізуючи популярно-наукові українські книжки за 1905 рік, відзначив всеосяжність напрацювань письменниці в «Оборонці покривджених [Оповіданні про Лінкольна]»: «...цікаві відомости про державний лад у других народів, про політичну боротьбу партій, і все це добре улаштовано і стоїть у тісному зв'язку з біографією великого чоловіка» [12, с. 150].

Як Борис Грінченко, так і Марія Загірня ввели у назви популярних брошур про американських президентів літературознавчий термін «оповідання». Такий підхід убезпечував від утисків цензури: «Щоб їй догодити, доводилося ... популярно-наукові речі викладати на кшталт оповідання», що відомо зі спогадів Грінченкового сучасника Данила Пісочинця [5, с. 59].

Спільною прикметою творів Марії Загірньої «Аврагам Лінкольн. Оповіданє про його жите» (1901) та «Оборонець покривджених [Оповідання про Лінкольна]» (1905) є: 1) кількість розділів (17); 2) опис фізичного гарту американського президента Авраама Лінкольна. Але є й відмінне: різні епізоди його вияву. У брошурі «Аврагам Лінкольн. Оповіданє про його жите» авторка описала захоплення лісорубів фізичною міццю Лінкольна під час рубання ним дров у лісі [11, с. 49], а в «Оборонці покривджених [Оповіданні про Лінкольна]» розповіла про змагання Лінкольна зі славетним борцем Нідгамом та визнання майбутнього президента дужчим [13, с. 23].

Проведений текстуальний аналіз виявив уривок, вилучений із видання 1905 р. Зокрема, зізнання Лінкольна після президентських виборів: «Двадцять пасторів голосували проти мене... Вони знають се і з отсею книгою в руках (він показав Євангеліє), з книгою, що не допускає ніякого рабства, вони голосують проти мене. Я не розумію, як можна так робити» [13, с. 36]. Здогадно, причина цього – у намаганні цензури ідеалізувати образ головного героя.

Вважаємо цитований текст відлунням передсмертної промови попередника президента Лінкольна – Джона Бровна: «Сподіваюся, що суд признає силу Божого закону. Тут лежить книга, котру цілують ті, що присягають. Книга ця – Євангеліє», про що відомо з біографічної статті Б. Грінченка [14, с. 179]. Таким чином, виявлений перегук текстів «Аврагам Лінкольн. Оповіданє про його жите» (1901) Марії Загірньої та «Джон Бровн, перший борець за визволення американських невольників» (1884) Бориса Грінченка спричинений, здогадно, тим, що автори користувалися спільним джерелом.

Висновки. Отже, Борис та Марія Грінченки поширювали знання про очільників боротьби американського народу проти поневолення шляхом видання низки брошур та біографічної статті. Отже, знані просвітники створили галерею образів американських президентів-оборонців поневолених: Джорджа Вашингтона, Джона Броуна, Джемса Гарфільда та Авраама Лінкольна. Аналіз рецензій Грінченкових сучасників на видання засвідчив доцільність звернення авторів до обраної теми. Оприлюднення матеріалу стимулюватиме інтерес до витоків повсякчасної підтримки боротьби українського народу проти рашизму нинішнім президентом США Джо Байденом.

Список літератури

1. Грінченко Б. Перед широким світом. У Києві. 1907. 317 с.
2. Чорновол І. Образ Америки у виданнях «Просвіти» // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 2010 . № 19. С. 251 – 253.
3. Лашко М. Зміст науково-популярних книжок Марії Грінченко та їх значення для просвіти українського народу // Scriptorium nostrum. 2019. № 1 (12). С. 46 – 55.
4. Мовчун А. Народопроевітні книги Бориса Грінченка // Зібрання творів. Народопроевітня спадщина. Кн. 1 / Б. Грінченко; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка: упоряд. О. Бурко, А. Мовчун, В. Яременко; голова ред. ради, кер. проекту В. Огнев'юк; передм, комент., прим. А. Мовчун. – К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2014 : С. 12 – 30.
5. Пісочинець Д. [Ткаченко]. Просвітно-видавнича діяльність Бориса Грінченка // Над могилою Б. Грінченка. К., 1910. С. 53 – 64.
6. Мировець В. [Володимир Дурдуківський]. Хто робить, той і має. Оповідання про Джемса Гарфільда. За людьми переказав Б. Грінченко. Спб. 71 стр. Ціна 6 коп. // Кіевская старина. 1903. V . С. 134 – 136.
7. Звідомлення Товариства Просвіта у Києві за 1909 рік. Київ. 1910. С. 182.

8. Мировець В. Рецензія на книжку Загірньої Марії. Боротьба англійських кольоній американських за волю. У Львові. 1905. 120 с. // ІР НБУВ. Ф. 114. Од. зб. 44.
9. Загірня Марія. Як визволилися Північні Американські Штати. У Києві. 1907. С. 64 – 125.
10. Загірня Марія. Боротьба англійських кольоній американських за волю. У Львові. 1905. 120 с.
11. Загірня Марія. Аврагам Лінкольн. Оповіданє про його житє. Львів. 1901. 62 с.
12. Павловський М. Популярно-наукові українські книжки за 1905 рік, видані в Росії // Нова громада. 1906. С. 148 – 151.
13. Загірня Марія. Оборонець покривджених [Оповідання про Лінкольна]. Спб. 1905. 87 с.
14. Грінченко Б. Джон Бровн, перший борець за визволення американських невольників // Зоря. 1884. Ч. 21. С. 177 – 179.